

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 และศึกษาถึงตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ถึงเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยมีภูมิลำเนา รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ และความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ เป็นตัวแปรพยากรณ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 321 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมี 4 ชุด คือ ชุดที่ 1 ประกอบด้วย แบบสอบถามสภาพภาพของตัวอย่างประชากรและแบบสอบถามรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู (แบบประชาธิปไตย แบบเข้มงวดกวดขัน แบบรักและตามใจ และแบบปล่อยปละละเลย) ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ ชุดที่ 3 เป็นแบบวัดความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ และชุดที่ 4 เป็นแบบวัดเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัย นำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรและคุมสอบแบบสอบถามความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุประมาณ 40 นาที หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามชุดที่ 1, 3 และ 4 คืนในวันรุ่งขึ้น แล้วนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์หาอัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่เป็นตัวอย่างประชากร
 - 1.1 เพศ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.2 และส่วนน้อยเป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 2.8
 - 1.2 อายุ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่ อายุ 21-22 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.3 และ 36.1 ตามลำดับ
 - 1.3 ภูมิลำเนา นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ส่วนที่ภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมือง คิดเป็นร้อยละ 59.8 อยู่ในเขตชนบท คิดเป็นร้อยละ 40.2
 - 1.4 จำนวนสมาชิกในครอบครัว นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีสมาชิกในครอบครัวไม่เกิน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 และมีสมาชิกในครอบครัวเกินกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 39.9
 - 1.5 ลักษณะครอบครัว นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ไม่มีผู้สูงอายุในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 71.0 และที่มีผู้สูงอายุอยู่ในบ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.0
2. รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบรักและตามใจ แบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย 4.06, 2.52, 2.31 และ 1.94 ตามลำดับ
3. ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 55.45 และอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 44.55 โดยไม่มีผู้ใดมีความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุในระดับมากเลย

นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยเฉลี่ยแล้วมีความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุอยู่ในระดับต่ำ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 22.05 คะแนนต่ำสุดที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ทำได้คือ 14 คะแนน คะแนนสูงสุดที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ทำได้คือ 30 คะแนน

4. ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยใกล้เคียงกัน คือ 3.15 และ 3.17 ตามลำดับ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุภาคทฤษฎีที่นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจในระดับมาก คือ ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน และความสอดคล้องของเนื้อหาวิชา กับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 และ 3.60 ตามลำดับ นอกนั้นเป็นความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.65-3.49

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุภาคปฏิบัติที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีความพึงพอใจในระดับมากคือ ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายในการฝึกปฏิบัติ และการได้อภิปรายร่วมกัน โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.52 และ 3.57 ตามลำดับ นอกนั้นเป็นความพึงพอใจในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ย 2.64-3.45

5. เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ

นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุในทิศทางบวก คิดเป็นร้อยละ 98.76 และที่ไม่สามารถบอกทิศทางของเจตคติได้ คิดเป็นร้อยละ 1.24 โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ 4.15

6. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรและเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ

6.1 ภูมิลำเนา ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "การที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเมืองมีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4"

6.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4 ($r = .2162$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4"

6.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ไม่มีความสัมพันธ์กับ เจตคติต่อ การพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4"

6.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อ การพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4"

6.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีความสัมพันธ์ทางลบกับ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ($r = -.1990$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4"

6.6 ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อ การพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4"

6.7 ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ($r = .1319$ และ $.1354$ ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ว่า "ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลของผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4"

6.8 จากผลการวิจัยตามที่เสนอในข้อ 6.1-6.7 มีผลโดยสรุปคือ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 คือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ส่วนรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขัน มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ สำหรับความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาล

ผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนภูมิลำเนา รูปแบบ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ และความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ ไม่มีความสัมพันธ์ กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 แสดงว่า นักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุมากจะมีเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุในทิศทางบวก และสำหรับ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือเข้มงวดกวดขันมาก จะมีเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุในทิศทางลบ

7. ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้เทคนิค Stepwise Solution พบว่าตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียงตัวเดียวคือ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) = .0467

ดังนั้น สมการพยากรณ์เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้น ปีที่ 4 ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานเขียนได้ดังนี้

$$Y = 178.3982 + .6044 \text{ REAR1}$$

$$Z = .2161 \text{ REAR1}$$

โดยมีความสามารถอธิบายความผันแปรของเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ร้อยละ 4.67 ($R^2 = .0467$)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัย จะนำเสนอเรียงตามลำดับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยจะแยกการอภิปรายออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

จากผลการวิจัย จะเห็นได้ว่า เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษา พยาบาลชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่อยู่ในทิศทางบวก แสดงว่านักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีเจตคติ สอดคล้องกันใน เรื่องเกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุและมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนและ

ร่วมในทีมการพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของ Gunter (1971) และ Slevin (1991) ที่พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติทางลบต่อผู้สูงอายุ และหลีกเลี่ยงที่จะทำงานกับผู้สูงอายุ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชนบทธรรมเนียม ประเพณีและค่านิยมในสังคมวัฒนธรรมไทยที่สอนให้คนไทยยกตัวผู้ชราต่อผู้มีพระคุณ ยกย่องให้เกิดเกียรติผู้สูงอายุและไม่ทอดทิ้งผู้สูงอายุ ดังผลการวิจัยของ สุภานี อ่อนชื่นจิตร (2535) ที่ได้ศึกษาถึงทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เกี่ยวกับผู้สูงอายุ พบว่า ถ้าหากบิดามารดาสูงอายุและไม่สามารถดูแลตนเองได้แล้ว จะขอร้องให้ท่านไปพักร่วมกับตนร้อยละ 88.33 ให้โอกาสท่านเลือกทางอื่นที่ท่านพอใจ ร้อยละ 11.66 จากข้อมูลนี้แสดงให้เห็นว่านักศึกษายังคงยึดมั่นในวัฒนธรรมไทยอยู่อีก ยังคงต้องการทดแทนพระคุณบิดามารดาด้วยการเลี้ยงดูท่าน ในขณะที่ท่านดูแลตนเองไม่ได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับวัฒนธรรมตะวันตกที่บุตรหลานไม่ถือว่าเป็นความผูกพันที่ตนเองจะต้องคอยดูแลพ่อแม่ผู้สูงอายุแต่อย่างใด (จำเรียง กุระสุวรรณ, 2528)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับเจตคติต่อผู้สูงอายุและการดูแลผู้สูงอายุของบุคลากรพยาบาลในประเทศไทยที่ผ่านมา พบว่า เจตคติของพยาบาลที่มีต่อผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ (ปิณฑลพรหม มหาศิริพันธุ์, 2525) อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (สิริวิรัตน์ ฉัตรชัยสุรา และคณะ, 2530) และอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี (สุภานี ลิ้มวิภาวณิช, 2534) สำหรับอาจารย์พยาบาลนั้นพบว่า มีเจตคติต่อการดูแลผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีเช่นกัน (ปาทัศน บุญหลง และคณะ, 2534) และในการวิจัยนี้พบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 มีเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุอยู่ในเกณฑ์ดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าเจตคติต่อผู้สูงอายุและการพยาบาลผู้สูงอายุนั้นมีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากการเห็นความสำคัญของผู้สูงอายุที่กำลังเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ดังจะเห็นได้จากการที่องค์การอนามัยโลกได้กำหนดให้ปี พ.ศ. 2525 เป็น "ปีสุขภาพผู้สูงอายุ" และให้คำขวัญเป็นภาษาอังกฤษว่า "Add Life To Years" แปลเป็นภาษาไทย "ให้ความรัก พึงกษณ์นามัย ผู้สูงวัยอายุยืน" ทั้งนี้เพื่อเร่งให้มีการรณรงค์ดูแลสุขภาพให้บริการการรักษาพยาบาลแก่ผู้สูงอายุให้กว้างขวางและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สำหรับประเทศไทยนั้นรัฐบาลก็ได้แต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติขึ้นในปี พ.ศ. 2525 และได้กำหนดให้วันที่ 13 เมษายน ของทุกปีเป็นวันผู้สูงอายุแห่งชาติ นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดนโยบายและมีการวางแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสังคม ให้ผู้สูงอายุได้รับสวัสดิการที่เหมาะสม ได้รับการดูแลเอาใจใส่และความเคารพยกย่องจากบุตรหลานและสังคม

มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติตามความสามารถและความเหมาะสม

สำหรับวงการพยาบาลนั้นก็ได้อนองนโยบายของรัฐบาลโดยการจัดตั้งหลักสูตร
การพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลผู้สูงอายุขึ้นในปี พ.ศ. 2537 ที่คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ต่อมาสถาบันการศึกษาพยาบาลอื่น ๆ ก็ได้เปิดหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะ
ทางสาขาการพยาบาลผู้สูงอายุขึ้นตามลำดับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความ
เข้าใจผู้สูงอายุ มีทักษะในการพยาบาลผู้สูงอายุ และยังช่วยปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อผู้สูงอายุ
และการพยาบาลผู้สูงอายุอีกด้วย ดังนั้น การที่บุคลากรทางการพยาบาลมีเจตคติต่อผู้สูงอายุ
และการพยาบาลผู้สูงอายุในทิศทางที่ดีขึ้นนั้นส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากการพัฒนาการเรียนการ
สอนการพยาบาลผู้สูงอายุ เพราะการพยาบาลผู้สูงอายุสอนให้พยาบาลมองโลกในแง่ดี มี
ความอดทน อารมณ์มั่นคง เคารพในความเป็นบุคคลของผู้สูงอายุ ยอมรับช่วงชีวิตนี้ของผู้สูงอายุ
ยอมรับความสามารถและความจำกัดของผู้สูงอายุ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์
ของผู้สูงอายุ ตลอดจนการแสดงถึงความเข้าใจและเห็นใจผู้สูงอายุ เพราะความสูงอายุนั้น
เป็นประสบการณ์ที่ทุกคนต้องประสบ ไม่มีผู้ใดต้องการที่จะพึ่งพาผู้อื่นโดยไม่จำเป็น

นอกจากนี้การที่อาจารย์พยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการดูแลผู้สูงอายุ (ปาหั่น บุญหลง
และคณะ, 2534) น่าจะส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการพยาบาลผู้สูงอายุด้วย
เช่นกัน เนื่องจากการเป็นตัวแบบที่ดีมีอิทธิพลต่อการสร้างเจตคติที่ดีแก่ผู้เรียน (สมคิด
รักษาสิทธิ์, 2533)

การที่นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ จะช่วยให้นักศึกษายอมรับ
รับผู้สูงอายุและพอใจที่จะให้การพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับการพยาบาล
ที่ดี ได้รับการเอาใจใส่อันเป็นผลให้ผู้สูงอายุสามารถดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีทั้งทางร่างกาย
และจิตสังคม สามารถพึ่งพาตนเองให้ได้มากที่สุด และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้
อย่างมีความสุข ดังนั้น การส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการพยาบาล
ผู้สูงอายุให้มากยิ่งขึ้นไปจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพราะส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุซึ่งจะสะท้อน
ถึงประสิทธิภาพของการพยาบาลผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรและเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

2.1 ภูมิลำเนา

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า ภูมิลำเนาไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวรรณ จันทร์ประเสริฐ (2528) ที่พบว่านักเรียนเจ้าพนักงานสาธารณสุขที่มาจากในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่องานสาธารณสุข ทั้งนี้อาจเกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่แตกต่างกันมากนัก เนื่องจากการคมนาคมสามารถติดต่อไปมาหาสู่กัน ได้สะดวกขึ้น ทำให้นักศึกษาทั้งที่อยู่ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล มีความเป็นอยู่วิถีการดำเนินชีวิตและประสบการณ์แตกต่างกันไม่มากนัก

2.2 รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู

จากผลการวิจัยนี้พบว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .22$) การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยและแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ตามลำดับ ($r = -.20$ และ $-.15$) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ ไม่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจางเงิน บุญวัง (2532) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับค่านิยมต่อผู้สูงอายุ (ด้านความเคารพเชื่อฟัง ด้านความกตัญญู ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านการยอมรับในสภาพของผู้สูงอายุ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีค่านิยมต่อผู้สูงอายุรวมทุกด้านอยู่ในระดับที่พึงประสงค์มากกว่านักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน ส่วนนักเรียนที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยนั้น มีค่านิยมต่อผู้สูงอายุรวมทุกด้านอยู่ในระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด ทั้งนี้เพราะรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบทำให้เด็กมีบุคลิกภาพและมีความนึกคิดต่อสิ่งต่าง ๆ แตกต่างกัน ดังเช่นผลการศึกษาของวิลาวรรณ อามระดิษ (2522) และยาใจ จุลพงษ์ (2524) ที่พบว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูมีผลต่อค่านิยมและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพ่อแม่ที่อบรมเลี้ยงดูลูกแบบรักและเอาใจใส่ให้ลูกปฏิบัติในทางที่ถูกต้องควรจะทำให้เด็กมีความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมและการใช้เหตุผล ซึ่งจริยธรรมดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

สำหรับผลการวิจัยนี้ สามารถอธิบายได้เช่นกันว่า รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันมีผลให้เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 แตกต่างกันดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ได้ให้ความรักความอบอุ่นให้สิทธิเสรีภาพอย่างเหมาะสม มีเหตุผลในการลงโทษเด็ก จึงทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคงมีความอดทน มีเหตุผล รู้จักไตร่ตรอง มีลักษณะเป็นมิตรกับคนทั่วไป (Elizabeth, B., 1967) เคารพตัวเองและผู้อื่น รู้จักยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (ประนอมศรี ตูยานนท์, 2511) ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้สูงอายุ รู้จักให้เกียรติผู้สูงอายุ และเต็มใจที่จะให้การพยาบาลผู้สูงอายุจึงทำให้รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่เอาตัวเองเป็นใหญ่ ชอบวางระเบียบกฎเกณฑ์ ลูกมีหน้าที่ปฏิบัติตามคำสั่ง ถ้าทำผิดหรือไม่ปฏิบัติตามก็มักจะถูกลงโทษ ซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความตึงเครียด อาจจะมีอารมณ์ดื้อรั้น ขัดคำสั่งและต่อต้านพ่อแม่ (อัจฉรา สุขารมณ์, 2529) หรือบางทีก็กลายเป็นคนเชื่อฟังง่าย และยอมแพ้ต่อสิ่งต่าง ๆ ง่าย มีปมด้อยง่าย (จรรยา สุวรรณทัต, 2527) บางคนก็จะเงี้ยวขริบ ขี้อาย เจ้าระเบียบ ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีความริเริ่มสร้างสรรค์ (จิตรา วสุวานิช และคณะ, 2526) จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ทำให้เด็กมีบุคลิกภาพได้ 2 ลักษณะ คือ ลักษณะขัดขืนต่อต้านและลักษณะยอมตามพ่อแม่ ซึ่งล้วนเป็นลักษณะของความรู้สึกแบบเก็บกด และมีผลให้เด็กมองสิ่งต่าง ๆ ในแง่ไม่ได้ได้จึงทำให้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เป็นไปในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่รักลูกจนเกินไปจนทำให้ยอมตามใจลูกทุกอย่าง ไม่ยอมให้ลูกทำอะไรด้วยตนเอง แม้ลูกทำผิดก็ไม่ลงโทษ จึงทำให้เด็กเอาแต่ใจตนเอง ไม่ค่อยยอมฟังเหตุผล ไม่รู้จักคิด ไม่รู้จักตัดสินใจ มีความคิดอ่านแบบมุ่งตนเองเป็นหลัก (จรรยา สุวรรณทัต, 2527) ดื้อดึงและขาดความรับผิดชอบ ขาดระเบียบวินัย มักมีเก๊ียงและเจ้อชซ่า ขาดความเชื่อมั่นในตนเองต้องพึ่งพาผู้อื่น เมื่อเผชิญกับปัญหาหรือสถานการณ์ที่ย่างยากมักจะหนีมากกว่าเผชิญ (อรัทัย ชื่นภมรย์, 2518) ซึ่งลักษณะเหล่านี้จะส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เป็นไปในทางลบ เพราะผู้ที่ให้การพยาบาลผู้สูงอายุได้ดีนั้น ต้องมีความอดทน มีอารมณ์มั่นคง มีความเห็นอกเห็นใจผู้สูงอายุ รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีเหตุผล ทำอะไรตามใจตนเอง หรือเอาตนเองเป็นเกณฑ์ไม่ได้ ดังเช่นผลการวิจัยนี้ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักและตามใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 แม้ว่าความสัมพันธ์นี้จะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพราะอาจเนื่องจากปัจจัยอื่น ๆ อีก เช่น การปลูกฝังค่านิยมเกี่ยวกับความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ เช่น พ่อแม่ ปู่-ย่า ตา-ยาย ความสัมพันธ์หรือประสบการณ์กับผู้สูงอายุในอดีต เป็นต้น

การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ทอดทิ้ง ไม่ดูแลเอาใจใส่ ปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ ไม่ค่อยช่วยเหลือแนะนำ มักใช้อารมณ์กับลูกมากกว่าเหตุผล และจะตำหนิหรือลงโทษอย่างรุนแรงเมื่อลูกกระทำผิด จึงทำให้เด็กรู้สึกไม่ปลอดภัยในอารมณ์รู้สึกชีวิตว่าเหวโหม่งคง ขาดความรักความอบอุ่น มักมองโลกในแง่ร้าย มีลักษณะนิสัยและเจตคติที่ต่อต้านคนอื่น ไม่ต้องการทำอะไรตามกฎเกณฑ์ ยากได้รับความสนใจจากผู้อื่น ตลอดเวลา มักอิจฉาก้าวร้าว มีปัญหาในการที่จะรักผู้อื่นหรือมีปัญหาในการที่จะรับความรักจากผู้อื่น และไม่เคยเรียนรู้ที่จะรักใคร ไว้ใจใคร (อรัทัย ชื่นภมรย์, 2528) ขาดระเบียบวินัย ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีความขยันขันแข็ง ทำอะไรขาดหลักการ ไม่รู้จักคิดและไม่รู้จักคุณค่าของการกระทำสิ่งต่าง ๆ (เฟิงวงค์ ลีร์วัฒนากร, 2520) มีจริยธรรมด้านความเมตตา กรุณาน้อย (ยาใจ จุลพงษ์, 2524) ซึ่งลักษณะเหล่านี้ย่อมส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เป็นไปในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้ ถ้านักศึกษาไม่เห็นความสำคัญของความกตัญญูต่อพ่อแม่หรือผู้สูงอายุ ไม่ให้ความเคารพเชื่อฟัง

ไม่มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ หรือเห็นอกเห็นใจพ่อแม่หรือผู้สูงอายุ ดังเช่นผลการวิจัยของ จงเจิน ญวง (2532) พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีค่านิยมต่อผู้สูงอายุในด้านความเคารพเชื่อฟัง ด้านความกตัญญู ด้านความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่และด้านการยอมรับในสภาพของผู้สูงอายุอยู่ในระดับที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

จากความสัมพันธ์ของรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูกับ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จะเห็นได้ว่ารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมที่สุดที่จะช่วยพัฒนาให้ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เป็นไปในทางที่ดี จึงเป็นรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ควรได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น จากผลการวิจัยพบว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.06$) รองลงมา คือ แบบรักและตามใจ ($\bar{X} = 2.52$) แบบเข้มงวดกวดขัน ($\bar{X} = 2.31$) และแบบปล่อยปละละเลย ($\bar{X} = 1.94$) ตามลำดับ ดังนั้นถ้ามองโดยภาพรวมแล้วก็น่าจะบอกได้ว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้รับนั้นมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 เป็นไปในทิศทางที่ดี

2.3 ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ

ความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภรณ์ ลิ้มวิภาวณิช (2535) พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่มีความสัมพันธ์กับ เจตคติต่อผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิชาที่พยาบาลสอนให้พยาบาลมีความเมตตา กรุณา เห็นอกเห็นใจเพื่อมนุษย มีมนุษยสัมพันธ์ มีความอบอุ่น อดทน เสียสละ มีคุณธรรม และจริยธรรม (ทัศนา บุญทอง , 2529) ประกอบกับค่านิยมของสังคมไทยที่สอนและเน้น เรื่องความกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณ การยกย่องให้เกียรติผู้สูงอายุ จึงทำให้นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อผู้สูงอายุและการพยาบาลผู้สูงอายุได้ นอกจากนี้การที่นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้มีประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมาแล้วนั้นย่อมทำให้นักศึกษาพยาบาล เข้าใจและยอมรับผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ ได้ดีขึ้น ซึ่งทำให้นักศึกษาเกิดความเห็นอกเห็นใจ และมีเจตคติที่ดีต่อผู้สูงอายุและการพยาบาลผู้สูงอายุได้ โดยไม่เกี่ยวข้องกับคะแนนความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุ เพราะผู้ที่ทำคะแนนสอบ ได้มาก ไม่ได้เป็นเครื่องยืนยันว่าผู้นั้นจะชอบการพยาบาลผู้สูงอายุและเต็มใจ

ที่จะให้การพยาบาลผู้สูงอายุ เพราะมีอีกหลายปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ของบุคคลนั้น เช่น ประสบการณ์หรือสัมพันธภาพกับผู้สูงอายุในอดีต เป็นต้น

จากตารางที่ 5 พบว่า คะแนนเฉลี่ยของความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุโดย ส่วนรวมอยู่ในระดับต่ำจึงยังไม่เพียงพอที่จะดูแลผู้สูงอายุได้ดี เนื่องจากความรู้เกี่ยวกับการ พยาบาลผู้สูงอายุจะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจและสร้างความมั่นใจในการที่จะดูแลผู้ป่วยสูงอายุ จากการแบ่งกลุ่มคะแนนพบว่า นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับต่ำ (ร้อยละ 55.45) รองลงมาคือ ระดับปานกลาง (ร้อยละ 44.55) โดยไม่มีผู้ใดมีความรู้หรืออยู่ในระดับ มากเลย ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการพยาบาลผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่เพิ่งได้รับความสนใจมา ไม่นาน หนังสือหรือตำราที่ให้ค้นคว้ายังมีไม่มาก ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัด กระทรวงสาธารณสุขยังไม่ได้กำหนดให้การพยาบาลผู้สูงอายุมีหน่วยกิตในการเรียนอย่างชัดเจน เพียงแต่สอดแทรกเนื้อหาอยู่ในการพยาบาลผู้ใหญ่ และการพยาบาลผู้สูงอายุเท่านั้น เนื้อหา ในการเรียนการสอนจึงยังไม่ครอบคลุมหรือลึกซึ้งพอแก่การนำไปปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุ อย่างแท้จริง และถ้านักศึกษาไม่ได้หาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองหรือไม่สนใจการพยาบาล ผู้สูงอายุเท่าที่ควรก็จะทำให้นักศึกษาขาดความเข้าใจการพยาบาลผู้สูงอายุอย่างจริงจัง ซึ่ง มีผลให้ขาดความมั่นใจจะทำให้การพยาบาลผู้สูงอายุหรือให้การพยาบาลผู้สูงอายุเหมือนกับ บุคคลอื่นทั่วไป ดังนั้นแม้การศึกษานี้จะไม่พบว่าความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุมีความ สัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ถ้าดูจาก ทิศทางของความสัมพันธ์ซึ่งเป็นไปในทางบวก ก็นับได้ว่าความรู้ยังมีความสำคัญต่อการสร้าง เจตคติ เพราะความรู้เป็นองค์ประกอบเบื้องต้นที่จะทำให้บุคคลมีเจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ใน ลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ซึ่งมีผลกระทบต่อการแสดงออกของบุคคล (ดวงเดือน พันธุนาวิน, 2519) ดังนั้นการส่งเสริมและพัฒนาให้นักศึกษาพยาบาลมีความรู้เกี่ยวกับการพยาบาล ผู้สูงอายุมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพยาบาลผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยการจัดให้การพยาบาลผู้สูงอายุเป็นรายวิชาหนึ่งในหลักสูตรอย่างชัดเจน และสนับสนุนให้ นักศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการพยาบาลผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยการเน้นให้เห็น ความสำคัญของการพยาบาลผู้สูงอายุและจัดหาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยเกี่ยวกับการ พยาบาลผู้สูงอายุให้นักศึกษาได้ค้นคว้าเพิ่มเติมมากขึ้น

2.4 ความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุ จากผลการวิจัยนี้พบว่าความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพยาบาลผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่า ถ้าอาจารย์จัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเกิดความพึงพอใจแก่ผู้เรียนที่จะปฏิบัติ ความพึงพอใจของผู้เรียนจะนำไปสู่เจตคติที่ดีต่อการเรียน การสอนการพยาบาลผู้สูงอายุและส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการพยาบาลผู้สูงอายุ และเกิดความพึงพอใจที่จะให้การพยาบาลผู้สูงอายุ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พัฒน์วดี เสวินทวัฒน์ (2527) ที่พบว่า นักศึกษาที่มีความพึงพอใจในประสบการณ์การศึกษาวิชาชีวะพยาบาลแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อวิชาชีวะพยาบาลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงว่าประสบการณ์การศึกษาวชิวะพยาบาลมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อวิชาชีวะพยาบาล ดังเช่นการศึกษาของ วรณา ศุขะเนตร และคณะ (2511) ที่พบว่า เจตคติต่อการพยาบาล สาธารณสุขมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ที่ได้รับขณะฝึกอบรม กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับประสบการณ์ ดี จะชอบการพยาบาลสาธารณสุขมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ไม่เป็นที่พอใจในขณะฝึกปฏิบัติงาน

จากค่าคะแนนเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 พบว่า ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง มีเพียงส่วนน้อยที่นักศึกษา มีความพึงพอใจมาก ได้แก่ ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชากับจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ($\bar{X} = 3.60$) การได้อภิปรายร่วมกัน ($\bar{X} = 3.54$) ความชัดเจนของจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอน หรือในการฝึกปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.52$) ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจึงควรมี การปรับปรุงและพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุในส่วนอื่น ๆ ให้ ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.65$) การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและในคลินิก ($\bar{X} = 2.72$) การคำนึงถึงความพร้อมความสนใจและความสามารถในการปฏิบัติงานของนักศึกษา แต่ละคน ($\bar{X} = 2.80$) การจัดเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละเรื่อง ($\bar{X} = 2.81$) การ ให้ข้อมูลย้อนกลับภายหลัง การวัดและประเมินผล ($\bar{X} = 2.83$) การจัดเตรียมหรือแนะนำ เอกสารตำราให้นักศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ($\bar{X} = 2.87$) การใช้อุปกรณ์การสอน ($\bar{X} = 2.93$)

ความสัมพันธ์และเป็นกันเองกับนักศึกษา ($\bar{X} = 2.99$) ตามลำดับเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุที่ดี และเกิดความพึงพอใจที่จะให้การพยาบาลผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเต็มใจ

ตอนที่ 3 การหาตัวพยากรณ์ที่ดีในการพยากรณ์เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

จากผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise Solution พบว่าตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีเพียงตัวเดียว คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) = .0467 และเมื่อพิจารณาน้ำหนักและทิศทางของความสัมพันธ์ พบว่าเป็นความสัมพันธ์ทางบวกและเป็นตัวพยากรณ์ที่มีความสำคัญหรือน้ำหนักมากที่สุด แสดงว่านักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีแนวโน้มที่จะมีเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุในทิศทางบวกได้ถึง ร้อยละ 4.67 ทั้งนี้อธิบายได้ว่า นักศึกษาพยาบาลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยคือ วิธีการอบรมเลี้ยงดูที่นักศึกษา รู้สึกว่าตนได้รับความรักจากพ่อแม่ ได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม พ่อแม่ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป และยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของลูกให้ความช่วยเหลือในโอกาสที่เหมาะสมนั้นจะทำให้เด็กได้พัฒนาบุคลิกภาพอย่างเต็มที่ เพราะเด็กได้รับฟังคำแนะนำต่าง ๆ จากผู้ใหญ่ และรู้จักตัดสินใจว่าจะทำอะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ ทำให้เป็นตัวของตัวเอง (ประสารทิพย์ธารา, 2521) และช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางจิตใจได้อย่างดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิลาวรรณ อามระดิษ (2522) และยาใจ จุลพงษ์ (2524) ที่พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจะมีค่านิยมและมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมดีกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ

ดังนั้น การสนับสนุนและส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบประชาธิปไตยให้มากขึ้นจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีของเด็ก ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้เมื่อเด็กได้เดินทางเข้าสู่วิชาชีพพยาบาลแล้ว อาจารย์หรือผู้ดูแลนักศึกษา ก็มีส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีให้เด็กได้ โดยการนำรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยมาปรับใช้ให้เหมาะสมทั้งในห้องเรียน ในคลินิก และในหอพัก

สำหรับตัวพยากรณ์ตัวต่อมาที่น่าจะเข้าสมการพยากรณ์ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ได้ เพราะมีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 เช่นเดียวกับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ($r = -.20$) แต่ก็ไม่สามารถเข้าร่วมในสมการพยากรณ์ได้ เพราะไม่สามารถที่จะอธิบายความแปรปรวนของเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ของนักศึกษาพยาบาลได้ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($R^2 \text{ change} = 0$) ซึ่งอาจเนื่อง มาจากการที่การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบ ประชาธิปไตยค่อนข้างมาก ($r = -.56$) ส่วนความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพยาบาลผู้สูงอายุทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติต่อการพยาบาล ผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 ($r = .18$ และ $.17$ ตามลำดับ) นั้นไม่สามารถจะเข้าร่วมในสมการพยากรณ์ได้ อาจเนื่องมาจากการที่เครื่องมือที่ใช้ใน การวิจัยนี้วัดเฉพาะความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพยาบาลผู้สูงอายุตามขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การพยาบาลผู้สูงอายุของอาจารย์ ที่สอน แต่ยังไม่ได้วัดถึงไปถึงเนื้อหาของประสบการณ์ตรงที่นักศึกษาได้รับเกี่ยวกับการพยาบาล ผู้สูงอายุ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวก กับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ ($r = .22$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .01 และสามารถพยากรณ์เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุได้ร้อยละ 4.67 ดังนั้น

1. ควรเน้นให้อาจารย์พยาบาลควบคุมดูแลนักศึกษาพยาบาล โดยใช้ระเบียบการ ปกครองแบบประชาธิปไตย ไม่เข้มงวดกวดขันหรือปล่อยปละละเลย นักศึกษาพยาบาลจนเกินไป ทั้งในห้องเรียน ในคลินิก และในหอพัก
2. ควรเน้นให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในอนาคต เพื่อที่นักศึกษาจะได้นำไปประยุกต์ใช้ใน การพยาบาลครอบครัว

3. ผู้บริหารทั้งด้านการศึกษาและการบริการพยาบาล ควรใช้หลักประชาธิปไตยในการบริหารงานเพื่อให้บุคลากรทางการพยาบาล ได้พัฒนาบุคลิกภาพที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาพยาบาล

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์และสามารถพยากรณ์ เจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล ได้เพิ่มขึ้น โดยพิจารณาตัวแปรที่มาจากทฤษฎีพัฒนาเจตคติ เพราะเป็นตัวแปรที่สามารถจะพัฒนาได้ เช่น อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน และค่านิยมทางวิชาชีพที่มีต่อการพยาบาลผู้สูงอายุ เป็นต้น
2. การพิจารณาปัจจัยด้านการเรียนการสอนที่มีผลกับเจตคติต่อการพยาบาลผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาลนั้นควรพิจารณาเนื้อหาของประสบการณ์ด้านการเรียนการสอนที่นักศึกษาได้รับโดยตรง
3. ควรมีการวิจัยเพื่อการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการพยาบาลผู้สูงอายุ เพื่อจะได้นำผลการวิจัยมาแก้ไขและพัฒนาการพยาบาลผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย